

Bydgoszcz, 3 sierpnia 2026 r.

STANOWISKO

Uniwersyteckiej Komisji Finansowej

Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich

Uniwersyteckiej Komisji Finansowej Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UD426)

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 lipca 2026 r., znak DP-WLS.0220.8.2026.AS, kierujące do konsultacji publicznych projekt ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dalej: „projekt”), Uniwersytecka Komisja Finansowa Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (dalej: „UKF KRUP” lub „Komisja”) przedstawia poniższe stanowisko.

1. Ocena ogólna

UKF KRUP pozytywnie opiniuje projektowaną zmianę, polegającą na przedłużeniu do dnia 31 grudnia 2036 r. obowiązywania mechanizmu określonego w art. 262 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zgodnie z którym odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (dalej: „ZFŚS”) dla pracowników uczelni publicznej ustala się w wysokości odpisu dokonanego w 2018 r., z zachowaniem możliwości jego zwiększenia – po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni – do poziomu nieprzekraczającego 6,5% planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych. Komisja wnosi o przyjęcie projektu w przedstawionym brzmieniu, bez uwag blokujących.

2. Uzasadnienie poparcia

2.1. Skala skutków finansowych zaniechania interwencji legislacyjnej. Z danych zawartych w ocenie skutków regulacji wynika, że zastosowanie od 2027 r. ogólnych zasad z art. 144 ustawy PSWiN oznaczałoby dla uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego obligatoryjny koszt odpisu na ZFŚS w wysokości ok. 1 078 337,8 tys. zł rocznie, wobec planowanego na 2026 r. odpisu w wysokości 570 682,6 tys. zł – a więc niemal dwukrotny wzrost obciążenia, rzędu 628,2 mln zł rocznie (6 910,2 mln zł w perspektywie dziesięcioletniej). Zbieżne szacunki przedstawiła Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, wskazując na podstawie danych 88 uczelni akademickich potrzeby finansowe rzędu co najmniej 663 mln zł rocznie. Skala tego obciążenia, przy braku równoległego zwiększenia finansowania ze środków publicznych, stanowiłaby poważne zagrożenie dla płynności finansowej uczelni i realizacji ich zadań statutowych.

2.2. Utrzymujące się przesłanki uzasadniające stosowanie mechanizmu. Komisja podziela ocenę projektodawcy, że okoliczności uzasadniające wprowadzenie mechanizmu w 2018 r. nie ustały, a wręcz zostały spotęgowane przez zjawiska nadzwyczajne z lat 2020–2023 (pandemia COVID-19, skokowy wzrost inflacji i cen energii) oraz trwałą presję płacową i kosztową związaną z cyfryzacją i utrzymaniem infrastruktury badawczo-dydaktycznej. Uczelnie publiczne w dalszym ciągu funkcjonują w warunkach podwyższonej niepewności finansowej i demograficznej, co czyni przedłużenie okresu ochronnego rozwiązaniem adekwatnym do rzeczywistej sytuacji sektora.

2.3. Zachowanie elastyczności i realnego wzrostu środków socjalnych. Za szczególnie trafne Komisja uznaje utrzymanie w projekcie możliwości zwiększenia odpisu w drodze uzgodnienia ze związkami zawodowymi do 6,5% planowanych wynagrodzeń osobowych. Dane przywołane w OSR potwierdzają, że mechanizm ten realnie funkcjonuje – w latach 2019–2025 łączna wysokość odpisów na ZFŚS w uczelniach nadzorowanych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego wzrosła o ok. 40,6%, mimo obowiązywania „zamrożonej” podstawy naliczenia. Projektowane rozwiązanie nie jest zatem sztywnym ograniczeniem świadczeń socjalnych, lecz instrumentem stabilizującym tempo wzrostu obciążeń przy zachowaniu autonomii poszczególnych uczelni w kształtowaniu polityki socjalnej odpowiednio do ich sytuacji finansowej.

2.4. Horyzont czasowy i przewidywalność planowania. Komisja pozytywnie ocenia przyjęcie dziesięcioletniej, a nie kolejnej krótkookresowej, perspektywy obowiązywania mechanizmu (do 31 grudnia 2036 r.). Rozwiązanie to koresponduje z horyzontem Strategii Rozwoju Szkolnictwa Wyższego w Polsce do 2035 roku i pozwoli uczelniom prowadzić wieloletnie planowanie finansowe, kadrowe i inwestycyjne bez ryzyka powtarzającej się niepewności co do zasad tworzenia ZFŚS w kolejnych cyklach budżetowych.

3. Konkluzja

Uniwersytecka Komisja Finansowa Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich wnosi o przyjęcie projektu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UD426) w przedstawionym brzmieniu, uznając zaproponowane rozwiązanie za racjonalne, proporcjonalne i niezbędne dla zachowania stabilności finansowej uczelni publicznych oraz ciągłości realizacji ich zadań ustawowych.

Przewodniczący
UKF KRUP
dr hab. Zbigniew Bukowski, prof. uczelni